

Emnenr. *Mr. Zo*Fylke: *Vordalund*

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: *Odda*Emne: *Frå robåtar og segl-maker*Bygdelag: *Odda*Oppskr. av: *bonde Olav Røgde*Gard: *Øyde, Røgde*(adresse): *Odda*G.nr. *27* Br.nr. *1*A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *81 år gl.*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

1.

SVAR

Det er ikkje so mykje eg kann gi opplysning om, dei eg aldri har vore med på noka Noreges sjøbruk og fiske; men det eg veit skal eg fortelje, so best eg kann. Det fyrste eg tenkte var det berre robåtar og seglbåtar i bruk her på desse tider, og dei som budde langs med fjorden på baa sider, hadde som regel fleire båttyper på kvar gard, og til kvar sitt bruk; frå små fjeringsbåtar til smårind og til store fjeringsbåtar, krøkerfjerger og store krykjesbåtar, eskerøringar, akkerøringar og kjerøringar. Disse båtene var agra kiltkjerfor segl, dei det i framstøtta var halaga hol for masker med pite i enden til å festa i båtstjelen. Og når det var fin siglevind sette dei segl segl, som dreiv båten fort fram. Når dei skulde føre krøker til skots eller over fjoren, so la dei dei store fjeringsbåtar saman med ei sterk skang over midten av båtene, og dette kalla dei ei krøkerfjerger og kunne ta seg til 8-10 kyr, so då var kalla krøkerfjerger. No slepp folk para med slikt hal, for no er det å ta rindbåten

1. I min bestefars tid var det mange
 her fra bygdi som reiste på vårsild-
 fiske inn vintraue, helst til Flaingerind
 for å vera med på læk i eit lag, som
 hadde nok og alt tilsstyr, som måtte til.
 Som regel var det berre Kaskenots og
 Strandvarper den tid til å strygja siin
 og vikar, der sildi reig inn, som dei
 fiske tok i silda med landroter, som
 låg ferdig i ein stor notabåt med ein
 rull båt som not i rulle på under
 Kasking. Notabaren rodde då i lek-
 båten og Kamananderke, og var dei då
 heldige med eit godt Kask, kunne det
 verka ein bra læk fra Kvan. Som regel
 reiste not i med halvparten og den andre
 halvparten del på Karane som var
 med. Siine hadde også stors party
 med, som losementa under fiskek
 innbord hadde dei då ein til å laga
 mat på Karane, ein yngre Kaskedreng,
 andre hadde garn, som dei fiske med,
 flere garn samanviindne til ei læk-
 tjå. Garnfiskerane budde gjerne tjå
 Kjenningar i land eller i robbider, den
 tid fiskek stod på. Der i roppjoren som
 er tjend, var det ein del forby
 som dreiv fiske etter vårsildi og slag
 seg saman i lag, som ikke nok eller
 garn saman, og skindom kunne det
 vera ak ein eller eit par som hadde
 party og not saman, og se mannskap
 med seg på læk, og då galde det å
 vera heppren, eller varh det strakk
 med vinst for dei som var med

11. Korleii folk lærde å bruke a motoren
Det lærde dei seg litt inn sead, 3.
på same vis som dei no lærer å
stya sin teil, og motoren til sjøs
vart vist motoren på same vis
som bilen på landvegen, for eg
lignar, at mange hestekarar
var lysande vordt, då bilen tok
te å fara etter seg, og det var
også mange hestkar, som var redde
for det fyrste; men helst var dei
endå reddar, dei som styrde hesten.
Slutt var det vist også til sjøs for det fyrste,
dei trudde at firkten var etend an motoren.
og trilig var det mange innendingar å
høyra; men som gav seg etterkvart.

III. Etter at motoren kom. Vinstvingar.
Som sagt ovanfor, so har eg like
greida på dibalgjar å ferdelja, då eg
vur so langt inne i landet; men det
syrte seg snart, at motoren kom i
brukt yver all, og slog i gjennom alle
ferdarnar, både til sjøs og i land, og
bette meir fart i all og alle. Og no
er det vell ingen som vilde byta, og gå
yver til den gamle måten, anna enn
dei som driv med reglport for mora.

IV. Naska som er aüdsynt er, at etter
at motoren kom i bruk, er det skone
innvelkingar; med di at nye reidstapar
og skone fiskefarty, kan driva fiske
og fangst langt til havs.

14383

3/

1. Så eg aldri har vore med og dreve
biste eller vore sjöman, so kan eg
helst ikkje gi noka greida på Korleis
arbeidsfordelingi var under dette
gjerning. Ein skåring var ein
som var med for fyrste gong, og han
mätte då vera både frott og panna
og der til mätte han hanka seg d. v. s.
han mätte triva i og spandera, når
dei kom inn til byen.

11. Motoren Kjenn.

4.

Den fyrste motoren som kom her til
var i 90 åri, då dei lét seg ein liten
motorbåt, som skulde føra Kieris bar
for Hotel Hardanger ut til fjøren til
Tjessedal, slite som skulde til Skjeggedal
for å sjå Ringadalsfossen, og føreren
på denne båten var ein vanleg smed
og ei skind var det ein eldre sjömann
maskinisk som var fører. Og etter
at skovindustrien gjorde litt inntog
i Odde, var det fleire motorbåtar
effektvart. Og alle fartseigarar ut til
heile Hardanger, som var vane føra barer
til byen, som ved og andre landsvarer

Dei tok litt inn send, til å setja
motor i fartse sine, so dei skulde slippe
å lita på god byr; men kunne no
reisa og koma når dei vilde, og so-
snart dei hadde nokon å fara med.

Og nu berst det visst ikkje eit einos-
ke seglfartyt att i heile Hardanger.
Det kunne vel henda, at det var bra
å hava segl med, senn so var, at
motoren sle teltik; men eller er
segl no, ei saga blott."